

บันทึก

เรื่อง อัตราค่าธรรมเนียมในการทำพินัยกรรม

ตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๒๗๖๕ มร.๒๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๑ แจ้งว่า กระทรวงมหาดไทยขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่า กฎกระทรวงมหาดไทยซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการทำพินัยกรรมได้กำหนดค่าป่วยการพยานและล่ามให้เข้าอยู่ในประเภทอัตราค่าธรรมเนียมในการทำพินัยกรรมด้วยนั้น จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

เรื่องนี้ปรากฏตามหนังสือของกระทรวงมหาดไทยที่ส่งมาประกอบการพิจารณาว่า เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติกเว้นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมบางประเภทแก่ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ พ.ศ. ๒๕..^๑ ได้กำหนดให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทำพินัยกรรมทั้งหมด เว้นแต่จะทำนอกที่ว่าการอำเภอ ส่วนค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทำพินัยกรรมนี้ ในกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดค่าป่วยการพยานและล่ามให้เข้าอยู่ในประเภทอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวด้วย กระทรวงมหาดไทยจึงเห็นเป็นปัญหาว่า ค่าป่วยการพยานและล่ามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนั้น จะถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมหรือไม่ ถ้าถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมก็อยู่ในข่ายที่จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้นด้วย กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าเมื่อพิจารณาข้อความในกฎกระทรวงแล้ว น่าจะต้องถือว่าค่าป่วยการพยานและล่ามเป็นค่าธรรมเนียมด้วย เพราะได้กำหนดไว้ในประเภทค่าธรรมเนียม แต่คำว่า ค่าธรรมเนียมที่ใช้กันอยู่ทั่วไป เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มีความหมายเฉพาะเงินที่จะต้องส่งเป็นรายได้ของรัฐเท่านั้น หาได้รวมถึงค่าป่วยการพยานหรือล่ามด้วยไม่ ดังจะเห็นได้ตามตารางท้ายประมวลกฎหมายดังกล่าว ได้แยกตารางเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ กับตารางค่าป่วยการพยานไว้ต่างหากจากกัน ฉะนั้น ตามกฎกระทรวงที่กำหนดเอาค่าป่วยการพยานและล่ามรวมไว้เป็นประเภทค่าธรรมเนียม น่าจะไม่ถูกต้อง และจะก่อให้เกิดอุปสรรคแก่การทำพินัยกรรม ในเมื่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกใช้บังคับ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงขอให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

ส่งพร้อมหนังสือที่ ๓๐๑๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๑

^๑ เรื่องร่างพระราชบัญญัติกเว้นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมบางประเภทแก่ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ พ.ศ. ๒๕.. นี้ กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ๑๓๑๔๖/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙ ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการยกร่างเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำพินัยกรรมนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ มาตรา ๑๖๗๒ บัญญัติว่า ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กลาโหม และต่างประเทศ มีอำนาจและหน้าที่เท่าที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้น ๆ ที่จะออกกฎกระทรวงเพื่อให้การเป็นไปตามประมวลกฎหมายบรรพนี้ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมอันเกี่ยวกับการนั้น ตามมาตรานี้จะเห็นได้ว่า กฎหมายให้อำนาจแก่รัฐมนตรีที่จะออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการทำพินัยกรรมได้ ส่วนคำว่า ค่าธรรมเนียมในที่นี้ไม่ได้มีบทนิยามไว้ โดยเฉพาะ จึงย่อมมีความหมายตามความเข้าใจธรรมดาตั้งที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ๆ

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยเฉพาะข้อ ๑๙ ซึ่งบัญญัติว่า ให้เรียกค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้. (๗) ค่าป่วยการพยานและล่ามให้ได้แก่พยานและล่ามเฉพาะที่กรมการอำเภอจัดหาอนุโลมตามอัตราที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นั้น เห็นได้ชัดว่าได้ถือว่า ค่าป่วยการพยานและล่าม เป็นค่าธรรมเนียม ส่วนที่กระทรวงมหาดไทยมีข้อข้องใจขึ้นและเห็นว่า คำว่า ค่าธรรมเนียม ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมีความหมายเฉพาะเงินที่จะต้องส่งเป็นรายได้ของรัฐ หาได้รวมถึงค่าป่วยการพยานหรือล่ามด้วยไม่ โดยยกเอาตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งได้แยกตารางเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ กับตารางค่าป่วยการพยานไว้ต่างหากจากกันมาเป็นข้อสนับสนุนนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เป็นความเข้าใจที่ยังคลาดเคลื่อน เพราะเงินที่มีได้ส่งเข้าเป็นรายได้ของรัฐนั้นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นเองก็ยังใช้คำว่า ค่าธรรมเนียม ดังมาตรา ๑๑๒๗ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๑๑๒๗ ให้บริษัททำใบหุ้นคือใบสำคัญสำหรับหุ้นใบหนึ่งหรือหลายใบ มอบให้เป็นคู่มือแก่ผู้ถือหุ้นจงทุก ๆ คน

เมื่อมอบใบหุ้นนั้น จะเรียกค่าธรรมเนียมก็ได้ สุดแต่กรรมการจะกำหนด แต่มิให้เกินห้าสิบสตางค์

จะเห็นได้ว่า ค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้เป็นเงินที่บริษัทเรียกเอาจากผู้ถือหุ้นและตกได้แก่บริษัท หาได้ส่งเข้าเป็นรายได้ของรัฐไม่

ส่วนการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้แยกตารางเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ กับตารางค่าป่วยการพยานไว้ต่างหากจากกันนั้น ก็มีได้ หมายความว่า ค่าป่วยการพยานไม่ใช่ค่าธรรมเนียม เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๑วรรค ๒ ก็ได้บัญญัติไว้แล้วว่า ถ้ามิได้ระบุค่าค่าธรรมเนียมชนิดใดไว้โดยเฉพาะ ค่าธรรมเนียมนั้น ให้รวมถึงค่าป่วยการพยาน ค่าทนายความ ค่าธรรมเนียมในการส่งเอกสารและบังคับคดี และค่าค่าธรรมเนียมหรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ บรรดาที่กฎหมายบังคับให้เสีย

(๓) อาศัยเหตุดังกล่าวมาแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า การที่กฎกระทรวงมหาดไทยซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดค่าป่วยการพยานและล่ามให้เข้าอยู่ในประเภทอัตราค่าธรรมเนียมในการทำพินัยกรรม

ด้วยนั้น เป็นการถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย
(นายหยุต แสงอุทัย)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๐๑